

רבד הזהב

מתורת רבינו ראש הישיבה הגאון רבי ברוך דב דיסקין שליט"א

מתוך שיעורו השבועי בישיבת ארחות תורה • פרשת צו תש"פ

אלא בלאו אחד ע"כ, והיינו שאינו עובר ב' פעמים גם על ההורדה וגם על הכיבוי, עכ"פ מבואר דהלאו הוא רק במוריד וכבה, אבל על ההורדה לחוד אינו עובר, ועיין בחידושי הגר"י בזבחים (דף צא:) בשם הרמב"ן דנראה מדבריו דמלבד הלאו על הכיבוי עובר על ההורדה, דצריך שיהיה אש על המזבח, וזהו אזהרה לכהנים, וצ"ע.

אש תמיד וגו' (שם)

במנ"ח הביא דלהחנינוך תמיד היינו כל יום בבקר ובין הערבים, וכמו קרבן תמיד, וכן פירש רש"י בפרשת תצוה (כ"ז: כ) לגבי נרות דמזותן כל לילה, וזה ג"כ נקרא תמיד, משא"כ בלחם הפנים דתמיד הוא כפשוטו שיהיה תמיד לחם על המזבח, אמנם ברמב"ם (פ"ב מתמידין ומוספין ה"א) נראה דתמיד כאן הכונה שיהיה כל הזמן אש על המזבח, וכמו בלחם הפנים, ורק קיום המצוה הוא ע"י המערכות בבוקר ובערב עכ"ד, ובאמת גם בנרות מבואר ברמב"ם (שם פ"ג ה"ב) דהמצוה היא תמיד, ונר שכבה בכל עת צריך להדליקו, ונראה דבכל מקום שהמצוה אינה המעשה אלא התוצאה, הרי התמיד הוא כפשוטו שיהיה תמיד, והיכא שהמצוה היא המעשה הרי תמיד הכונה לעשות כל יום. ואתיא שפיר דשיטת הרמב"ם בהדלקה ביאר הגר"ח דעיקר המצוה הוא שיהיה דלוק, ומשום הכי ס"ל דתמיד כפשוטו, ושיטת רש"י בשבת (דף כב:) דהדלקה עושה מצוה, ולכן פירש דתמיד היינו כל יום, ויתכן דזה גם הנידון כאן אם המצוה היא שיהיה אש או המעשה של הבערת האש.

וזאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח (ו' ז')

איתא במנחות (דף יט:) אף דכבר כתיב בויקרא והגישה אל המזבח, כתב כאן לקבוע לו מקום בקרן דרומית מערבית, והקשו תוס' (ד"ה ההוא) א"כ למה לי קרא דוהגישה אל המזבח, ותירצו אי מוהקריב הו"א על הכבש סמוך למזבח ולא על המזבח ממש, וכמו באימורין דכתיב והקריב המזבחה ואמרינן זו הולכת אברים לכבש, ומבואר בתוס' דדין הולכת אברים הוא עד הכבש, ולא משום דכבש כמזבח, אלא דההולכה הוא עד סמוך למזבח, ועיין באחרונים מש"כ בזה.

והרים ממנו בקמצו (ו' ח')

פירש רש"י שלא יעשה מדה לקומץ, והוא מגמ' במנחות (דף יט:) והקשה הגר"י דתיפ"ל דמנחה עבודת יד, ולא מהני כלל.

על חלת לחם חמץ (ז' י"ג)

בהעמק דבר ביאר הא דריבה בלחם חמץ ומיעט בזמן אכילה, דתודה הוא משום דעיקר התודה הוא לפרסם חסדי ה', וא"כ ע"י ריבוי לחם ומיעוט הזמן יצטרך לחלק להרבה אנשים, וע"י זה יתפרסם חסדי ה', [והגר"י ואזנר זצ"ל אמר על דרך מליצה, דאיתא בגמ' (פסחים דף יג:) לחם גלל תודה ואין תודה גלל לחם, היינו שהעיקר הוא הודאה, והלחם הוא ההיכי תימצא הודאה, ולא כאותם שעושים הלחם עיקר והתודה הוא רק לצאת ידי'].

והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו (ז' ל"ב)

וכן בפרשת תצוה (כ"ט: ל"ד) כתוב ואם יותר מבשר המלאים, וכתב במשך חכמה שם דמשמע שלא היה איסור להותיר, והוכיח מזה שאין איסור להותיר בבמה.

צו את אהרן (ו' א')

פירש רש"י צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כ"ס. עיין באור החיים כמה ביאורים מהו החסרון כ"ס, ובסוף דבריו כתב אפשר כיון דאסור להקריב שום קרבן קודם לתמיד הרי היו משתדלין להקריב התמיד בתחילת הזמן, והביאור חסרון כ"ס היינו כדי שלא יפסיד את הקרבנות שאחריו עיי"ש, ועוד כתב דמחמת שאסור להקריב קודם לתמיד היו קונים התמיד אפילו בדמים מרובים, וזהו החסרון כ"ס.

מדו (ו' ג')

פירש רש"י כמדתו. בגמ' בזבחים (דף יח.) מבואר דבגדי כהונה מסולקים [דהיינו קצרים ממדתו] פסולים, ובפשטות הטעם משום דאין הבגדים כמדתו, אמנם הרמב"ן בספר המצוות (מצוה קס"ד) כתב הטעם משום דבמקום שהם קצרים אינו לבוש בבגד, וצ"ע דבגמ' (שם) מבואר דמסולקין ע"י אבנט אליבא דשמואל כשרים, ובשלמא אם הטעם דמסולקין פסולים משום דאין זה כמדתו, הרי ע"י אבנט לא הוה חסרון, אבל אם הטעם משום שאינו לבוש בבגד באותו מקום, א"כ מדוע מסולקין ע"י אבנט כשר.

מדו (שם)

בגמ' בזבחים (דף יח.) איכא מ"ד דבגדי כהונה שהיו מרושלין [היינו ארוכים] וסלקן ע"י אבנט כשרים, והיינו דאבנט מינו גיז' והו"ל כמדתו, בספר דרך חכמה הלכות כלי המקדש (פ"ח ה"ד בביאור ההלכה) הביא מהגר"מ סולובייציק זצ"ל שהגר"ח היה מקפיד שלא להשים הציצית בתוך האבנט, דכיון דכאגוז דמי הרי הוא הולך בלא ציצית, וכתב הגר"ח דאמר דבר זה לחזו"א ולא הסכים, וביאר הגר"ח דעל כרחק אין זה כנ"ל ממש, דא"כ הרי זה יתור בגדים דהרי הוא לבוש בשני חלקים של הבגד, אלא על כרחק דמהני רק לענין שיחשב כמדתו, והו"ל לכבוד ולתפארת.

על בשרו (שם)

פירש רש"י שלא יהא דבר חוצץ בינתים. יש לעיין במסולקין ע"י אבנט [למאן דמכשר] והיה חציצה ברגליו למטה במקום שאין שם בגד, האם הוה חציצה דאפשר דבעינן ראוי לבילה, ולכאוי יש לתלות זה בהטעם דמסולקין פסולים ואכמ"ל, ובגמ' בזבחים (דף יט.) מבואר דכל דבר חוצץ, והקשה האו"ש (פ"ד מאיסורי"ב ה"ח) הא קי"ל גבי טבילה דמיעוט אפילו מקפיד עליו אינו חוצץ מן התורה, ומ"ט הכא חוצץ, ולדברי הרמב"ן [הובא לעיל בסמוך] דמסולקין פסולים משום דבעינן שיהיה בגד בכל מקום אתיא שפיר, אבל להטעם דמסולקין פסולים משום דא"י? כמדתו אבל אין דין שיהיה בגד בכל מקום קשה. ועיין באו"ש (שם) ובאבי עזרי (פ"י מכלי המקדש ה"ו), ויסוד החילוק הוא דטבילה הדין הוא שגופו יהיה במים ובה סגי ברוב, משא"כ בלבישה הוא דין של מעשה לבישה, והיכא דאין הבגד על בשרו אין החסרון רק באותו מקום, אלא דכל הבגד אינו באופן של לבישה, וממילא לא שייך בזה רוב ומיעוט, דסו"ס אין הבגד לבוש על בשרו, ועיין בקה"י טהרות (סי' נ"ח) שהאריך בזה.

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (שם)

פירש רש"י המכבה אש על המזבח עובר ב' לאוין, [דכתיב ב' פעמים לא תכבה], ועיין ברמב"ן לעיל (פסוק ב') דכתב דעובר בין שכבה אותה בראשו של מזבח ובין שהורידה וכבה אותה, וכמדומה לי שאינו עובר

דברים נוקבים מרבינו ראש הישיבה הגר"ד דיסקין שליט"א

בסיום השיעור השבועי עה"פ ערש"ק ויקהל פקודי ממעונו

בזמן הזה שסגרו את כל הישיבות, יש הרגשה כמו שכתוב בגמ' שאם ירדו גשמים בסוכות למה הדבר דומה, לעבד שבא למזוג כוס לרבו ושפך לו רבו קיתון על פניו, זה הרגשה שלא נותנים לאדם לקיים מצוות סוכה כיון שיש תביעה עליו, אותו דבר פה אם לא נותנים לקיים את הישיבות שאף פעם לא קרה כזה דבר, יש הרגשה שיש פה איזה טענה איזה תביעה שלא מספיק, אל אף שב"ה בישיבות לומדים תורה יומם ולילה, אבל כנראה שיש דברים שתמיד צריך חיזוק, וצריך עכשיו כבר לקבל שבעז"ה שכשיגיעו לישיבה שיקבלו יותר חיזוק כדי שלישיבות יהיה את הזכות קיום להמשיך הלאה בעז"ה.